

Wordplay Swordplay in een debaterende society

Matthias E. Storme
M.A. (Philos.) Yale 1981

Verschenen in Jo DETAVERNIER (red.), *Mijn Amerika, Vlamingen en Nederlanders over hun Verenigde Staten*, Pelckmans Kalmthout 2012, p. 138-145.

Wie Amerika¹ helemaal niet kent, denkt soms dat Amerika politiek, religieus en cultureel een monolithisch land is, wellicht dan met uitzondering van de bekende zichtbare minderheden, waarvan men dan al evenzeer denkt dat ze intern monolithisch zijn. De grote verschillen zouden op de eerste plaats verschillen in rijkdom zijn. Wie Amerika beter kent, weet dat Amerika een land is dat op politiek, religieus en cultureel vlak sterk verdeeld is, ook — of liever vooral — bij de zogenaamd blanke bevolking. Het beeld dat daarvan bij ons bestaat is op zijn beurt vaak al even simplistisch als het eerste, en vooral bepaald door de ‘partijpolitieke’ polarisering tussen Democraten die als een soort seculiere centrumpartij worden beschouwd, en Republikeinen die grotendeels in de ban zouden zijn van fundamentalistische christelijke sekten. Nu is het natuurlijk wel zo dat ook de zogenaamd blanke bevolking van de Verenigde Staten cultureel sterker verdeeld en zelfs gesegregeerd is dan enkele decennia geleden, zoals onlangs op boeiende wijze wordt beschreven in het boek van Charles Murray². Niettemin is het gemeenschapsleven op lokaal vlak, ook over alle segmenten van de bevolking heen, vaak een stuk sterker en levendiger dan bij ons. Rond de meest uiteenlopende zaken van het maatschappelijke leven wordt er samengewerkt en gedebatteerd, wat contrasteert met de veel hogere mate van teruggetrokkenheid uit het maatschappelijk veld van mensen alhier bij ons, om nog maar te zwijgen van de debatacultuur. Zich publiek uitlaten over politiek, cultuur en levensbeschouwing en vooral religie is bij ons voor het grootste deel van de mensen *not done*, hun overtuiging – als ze die al hebben – houden ze voor zich, en als er al interesse is, is deze vooral passief (het politieke debat als schouwspel waarbij men kan toekijken zonder zelf standpunt in te nemen).

In vergelijking daarmee is het in Amerika volstrekt normaal om voor zijn overtuiging uit te komen, getuigenis af te leggen van zijn geloof en zich politiek te engageren. Of liever: dat is althans zo voor een veel groter deel van de bevolking dan bij ons. Verschillende factoren hebben daartoe bijgedragen. Zo is er natuurlijk de geschiedenis van immigratie van religieuze minderheden en het heden van mededinging tussen talloze kerken en andere religieuze genootschappen (de scheiding van kerk en staat in Amerika — *there is no established religion*³ — houdt juist in dat de staat de samenleving niet mag ‘neutraliseren’ maar levensbeschouwelijk relevante aangelegenheden aan de *civil society* moet overlaten). De vrijheid van meningsuiting is heilig, althans in de openbare ruimte. Getuigenis afleggen, waarschuwen en zich publiek uitspreken is natuurlijk ook een erfenis van wat we gemakshalve maar het

¹ Ik gebruik het woord Amerika hier steeds voor de Verenigde Staten van Amerika.

² Charles Murray, *Coming Apart: The State of White America, 1960-2010*, Crown Forum (Random House), New York 2012.

³ De letterlijke tekst van het Eerste Amendement bij de Grondwet luidt daarbij ‘*Congress shall make no law respecting an establishment of religion, or prohibiting the free exercise thereof*’.

calvinisme zullen noemen, een traditie waarin dit geldt als een morele plicht en het nalaten ervan als lafheid (terwijl in de katholieke traditie *speaking up* vaak als een bedreiging van de vrede en de eenheid wordt gezien).

Die debatcultuur is zeer levendig op internet (met gestoffeerde blogs die nog niet verdrongen zijn door louter gekwetter) zowel als daarbuiten. Ze bestaat verder ook bij omzeggens alle lagen van de bevolking. Over het 'niveau' daarvan kan men van mening verschillen. Wie links is zal vinden dat dat bij het grote publiek maar niets is⁴, en op de universiteiten bijzonder goed is⁵; wie conservatief is zal allicht eerder van oordeel zijn dat het debat op de universiteiten zeer eenzijdig is door de dwang van politieke correctheid, die daar inderdaad vaak een stuk erger is dan in het publiek. Aan de universiteiten gelden inderdaad vaak, in diverse gradaties, *speech codes* die onder meer *discriminatory* en *offensive* taalgebruik verbieden. Tijdens de colleges, die meestal met grote porties lectuur moeten worden voorbereid en ook daadwerkelijk worden voorbereid, wordt er vaak flink gedebatteerd, al is het daar vaak opletten geblazen met conservatieve standpunten. Maar ongeacht de mate waarin deze *political correctness* heerst, tot op heden heeft dit de levendige debatcultuur onder studenten, zoals we die vinden in de *debating societies*, niet klein gekregen.

Aan talloze Amerikaanse universiteiten zijn er inderdaad debatclubs, waarvan de belangrijkste activiteit bestaat uit debatten tussen de leden onderling volgens een formele, 'parlementaire' procedure. Die genootschappen hebben vaak een lange traditie, sommige dateren uit het begin van de negentiende eeuw of zelfs late achttiende eeuw. Debatwedstrijden tussen teams van verschillende universiteiten zijn bij het grote publiek misschien minder bekend dan de voetbalmatches tussen *college teams*, maar het winnen ervan is even belangrijk.

Tijdens mijn studieverblijf aan de Yale University had ik het voorrecht om lid te worden van een van de merkwaardigste debatclubs uit deze traditie, de *Party of the Right (PoR)*, tevens deel van de *Yale Political Union*. Debatten vonden — en vinden nog steeds — dus enerzijds plaats binnen de 'partij', op clubniveau, in beginsel wekelijks, en anderzijds tussen de 'partijen' onderling in regelmatige bijeenkomsten van de *Union*. Daarbij wordt het debat in beginsel gevoerd tussen de leden onderling, en niet tussen externe sprekers zoals in vele andere debatclubs⁶. Voorwerp van debat kan omzeggens alles zijn, het debat zelf verloopt echter volgens een vast stramien. Daarbij wordt de parlementaire procedure naar Britse en Amerikaanse traditie toegepast, en met name zoals die is gecodificeerd in *Robert's Rules of Order*. De eerste uitgave hiervan verscheen in 1876; wij gebruikten de achtste editie uit 1981, in zakformaat met een gulden wikkel, en intussen is het werk aan zijn elfde uitgave toe (2011).

⁴ Dat is dan ook de teneur in omzeggens alle berichtgeving in de *mainstream media* bij ons.

⁵ Bijvoorbeeld Susan Neiman, in *Filosofie Magazine* 2003 over het verschil tussen de debatcultuur in Duitsland en die in Amerika: 'Ik ben vooral onder de indruk van het publieke debat in Duitsland. Dat is van een enorm hoog niveau, ook in de kranten. Maar op de universiteiten is het de dood in de pot. Seminars verzanden steevast in reeksen monologen. En status speelt een enorme rol. In Amerika is het precies omgekeerd. Daar is het intellectuele debat op de universiteiten levendiger, opener en beter dan erbuiten. En het gaat er veel democratischer aan toe dan op de Duitse universiteiten'.

⁶ In de *Yale Political Union* vinden er ook wel vaker debatten met bekende externe sprekers plaats, net zoals dat in Engeland gebeurt in bv. de *Oxford Union*, die ervoor model stond.

Een eerste gouden regel is dat het debat altijd betrekking heeft op een bepaalde resolutie (*motion*). De uitnodigingen voor de wekelijkse debatten (*Whip Sheet*, verstuurd door de *Chief Whip*) bevatten dan ook steeds de stelling. Een van de eerste die ik van *the PoR* ontving luidde: ‘*Resolved: that American culture is a contradiction in terms*’. Het debat begint met de voorlezing van die motie door de voorzitter of moderator. Onderdeel van het ritueel is vervolgens dat er, naar het model van de Middeleeuwse academische *disputatio*, om beurt een lid dat een standpunt *pro* en een lid dat een standpunt *contra* verdedigt aan het woord komt, telkens voor een vast aantal minuten. Dit wordt slechts onderbroken door incidenten zoals een ‘*Point of Information*’ of ‘*Point of order*’ die andere leden kunnen opwerpen. Het eerste dient strikt beperkt te zijn tot een vraag om toelichting. Het tweede is een protest tegen de niet-naleving van een regel dat enkel *stante pede* kan worden opgeworpen. De moderator beslist. In de *Union*, met zijn vaak scherpe inhoudelijke tegenstellingen tussen de leden van de verschillende debatclubs, werd hieraan strikt de hand gehouden, maar ook binnen de eigen club speelde het ritueel een belangrijke rol.

Deze algemene kenmerken vinden we bij vele debatclubs in Amerika. De *PoR* had er nog andere, die haar een heel bijzonder karakter gaven – en geven. Anders dan de overkoepelende *Union* gaat het vooreerst natuurlijk om een broederschap (*fraternity*⁷) en geldt er naar Duitse traditie het *Lebensbundprinzip*: ‘*Membership is for life, at least*’ – waarbij het lidmaatschap natuurlijk enkel door coöptatie wordt verkregen, na een proefperiode als ‘*petitioner*’⁸. Hoewel de *PoR* een uitgesproken conservatief etiket heeft, was — en is — de interne verscheidenheid zeer groot. Niet alleen waren de meisjesstudenten prominent aanwezig en zijn er leden van vele etnische achtergronden en zelfs nationaliteiten. Ook de levensbeschouwelijke verscheidenheid is enorm, met traditioneel zowel een sterke aanwezigheid van libertariërs als van traditionalistische sociaal-conservatieven, evenals de verscheidenheid in religieuze aanhorigheid. Immers, om verkozen te worden gold: ‘*We care not what you think, only that you think*’.

Dat stond dus garant voor levendig debat, met veel humor, ironie en dubbele bodems en retorische hoogstandjes. Vergeten we niet dat aan het kruim van de Amerikaanse universiteiten — waaronder de *Ivy League*⁹ waartoe Yale behoort — de studie van de klassieke cultuur en de wereldliteratuur nog steeds een belangrijke plaats inneemt. In de *PoR* werd en wordt dit des te meer gecultiveerd omdat conservatieven in Yale een erg kleine minderheid vormen in een *overwhelmingly liberal environment*; studenten met een conservatieve of libertaire overtuiging gaan al decennia niet meer naar Yale

⁷ Zij het niet in de enge zin, waarin *fraternity* (of *sorority* voor meisjes) gebruikt wordt voor de zogenaamde *Greek letter organisations* (met namen bestaande uit Griekse letters), die vandaag de dag vaak drinkclubs zijn geworden (en traditioneel uit enkel jongens of enkel meisjes bestaan). In de ruime zin omvat de term *fraternity* ook de *literary* en/of *debating societies* (die meestal Latijnse veeleer dan Griekse namen dragen).

⁸ Met enige ironie werd de mensheid ingedeeld in 3 soorten mensen: de leden, zij die nog lid zouden kunnen worden, en alle anderen.

⁹ *De Ivy League* wordt gevormd door 8 private universiteiten uit het Noordoosten, en werd oorspronkelijk gebruikt als benaming voor een sportcompetitie tussen teams van die Universiteiten.

tenzij ze bereid zijn om voortdurend te moeten strijden en opkomen voor hun ideeën¹⁰. Niet voor niets wordt in het partijlied (*Anthem of the Party of the Right*) gezongen ‘*keep the faith*’, ‘*za pravu*’, ‘*sauve la foi*’. Want, inderdaad, gezongen werd en wordt er¹¹. De PoR heeft natuurlijk zijn eigen *Liber cantorum Societatis in Parte Dextra* met een mengeling van klassieke studentenliederen in meerdere talen — zeker ook klassiekers uit de Duitse traditie, op de eerste plaats natuurlijk *Die Gedanken sind frei* — en politieke parodieën op klassieke melodieën¹², vaak door partijleden zelf geschreven. Vele *anthems* (hymnen) van studentenorganisaties aan Amerikaanse universiteiten en zelfs van die universiteiten zelf (hymne die wat verwarrend de *alma mater* wordt genoemd) zijn overigens geschreven op melodieën van Duitse studentenliederen of klassieke liederen. Het lied van Yale, *Bright College Years*¹³, is gezet op de melodie van *Die Wacht am Rhein*, en dat van de PoR is zoals het Duitse volkslied en de hymne van Columbia University gezet op Haydn’s *Kaiserhymne*. Geheel in de intellectualistische traditie begint de tweede strofe ervan met een variatie op het ‘*non est mutatio rerum*’:

Let’s go back to Aristotle
Nothing’s happened in A.D.
Who would be a abetter model ?
Never mind the world we see !

Daarmee spoort ook dat de interne debatten hoofdzakelijk over wijsgerige stellingen handelen en slechts zelden over concrete politieke problemen van de dag. Zo kreeg ik de voorbije jaren nog *Whip Sheets* met ‘*Resolved: Art is the most intense Mode of Individualism that the World has known*’; ‘*Resolved: The Moderate is a Traitor*’, of ‘*Resolved: Big Business is more dangerous than big Government*’. En als er al eens klassieke politieke stellingen op de agenda stonden in de *Yale Political Union*, kon het perfect gebeuren dat de voorzitter van de PoR eerder op de avond een vurig pleidooi tegen de stelling hield, om later op de avond wanneer werd vastgesteld dat omzeggens iedereen tegen pleitte, een even flamboyant pleidooi voor de stelling te

¹⁰ Zoals in een recent artikel in *The Yale Herald* (L. Iberoco Lozada, ‘The right way: A tradition of conservatism, revisited’, 7 oktober 2011, <http://yaleherald.com/topstory/the-right-way-a-tradition-of-conservatism-revisited>) werd gesteld: ‘*It seems that intellectualism for the conservative movement rotates on one essential axis: finding a way to justify and bring together all the diverse aspects of conservatism under “one big umbrella”, as Knowles puts it. “Being a conservative at Yale is a great opportunity intellectually. You can be a Democrat at Yale and not know what you’re talking about,” he says. “But if you’re going to be a Republican and be willing to piss off 92 percent of the people at Yale, you need to know what you’re talking about on everything: on the social stuff, on economics, on foreign policy. Your ideas are constantly challenged. For me, it’s been a great opportunity to figure out what I really think?*’.

¹¹ En de hymne is naar goede studententraditie natuurlijk op de eerste plaats een toast- en drinklied, waarbij het partijmotto “*Pour le droit*” ook in de betekenis van *to pour*, inschenken, wordt gehanteerd.

¹² Onder meer natuurlijk op *John Brown’s body* (*Battle hymn of the Republic*).

¹³ Zie http://yalegleeclub.org/Media/yale_songs. Tom Lehrer heeft het geparodieerd in een satirische song onder dezelfde titel, die natuurlijk ook in het liedboek van de PoR was opgenomen.

houden – zoals Maggie Gallagher¹⁴ deed in 1982 over het onderwerp: ‘*Resolved: the British should withdraw from Northern Ireland*’.

Het cultiveren van kritische zin en het plezier om tegen de stroom in te roeien hebben de PoR er ook van bij het begin toe gebracht om tegenstanders in de gordijnen te jagen, onder meer door het vieren van historische *lost causes*. Op de eerste plaats was dit de *lost cause* van de Stuart’s, waarbij de door Cromwell in 1649 ter dood veroordeelde en op het schavot gestorven Engelse koning Charles the First als een soort patroonheilige werd opgevoerd (*Charles the Martyr*). Vlak buiten New Haven ligt de heuvel *West Rock* met daarin een grot genaamd *the Judges Cave*, waarin na de restauratie van de monarchie in 1660 enkele van de rechters die Charles I hadden veroordeeld zich verborgen voor de troepen van Charles II. Dit was dan ook een symbolische plaats voor een jaarlijkse picnic van de PoR waarbij traditioneel een biografie van Oliver Cromwell werd geofferd. Het hoeft dan ook niet te verbazen dat tegenstanders de PoR in een artikel in de *Yale Herald* karakteriseerden als ‘*at once flamboyant, intellectually elitist, aggressive, mischievously subversive, eccentric, and maniacally eager to challenge anyone and everyone on the ‘first principles’ of their political and philosophic thought*’¹⁵. Voor mij was het alleszins een boeiende leerschool in retorica en debatkunst, en het is jammer dat dergelijke leerscholen, waar ernst en luim, kennis en humor gepaard worden, aan onze Vlaamse universiteiten al lang niet meer bestaan. Ook op dit vlak kunnen we van Amerika nog wat leren.

¹⁴ *Chairman of the Party of the Right*, °1960, bekend columniste, auteur van onder meer het boek *The Abolition of Marriage: How We Destroy Lasting Love* (1996).

¹⁵ Sam Kahn, “In leftist Yale, a growing cluster for the right. With surging membership, Yale’s Party of the Right—and its trademark antics—are gaining visibility”, *Yale Herald* 2008.